www.kurdistannet.org 1-4-2003

ئەركی هەنووكەیی هێزە سیاسیو ڕێكخراوە مەدەنییەكانی كوردستان

دوكتۆر نوری تاڵەبانی

لە ناوچوونی ڕژێمی ڕەگەزپەرستی بەعسو ئازادكردنی ناوچەكانی كوردستانی بن دەستەڵاتی، كە چەندین ساڵە، شاڵاوی سیاسەتی بەعەرەبكردن گرتبوونیەوە. بە نەمانی مەترسی هێرشكردنەوەی سوپای ڕژێمە نەگریسە لەوێنە نەبووەكەی بەعس، كە بە تاقیكردنەوە سەلماندبووی، بۆ لەناوبردنی خەڵكەكەی، كۆی لە هیچ شێوە قڕكردنێك نە دەكردەوە، بارێكی نوێ هاتە ئاراوە. ئەو بارە نوێیەش ئەركێكی نوێی لە ئەستۆی سەرجەم هێزە سیاسیو ڕێكخراوە مەدەنییەكانی كوردستان ناوە. دەبێ هەموو پێكەوە بەوردی لێی بكۆڵنەوەو بەرنامەیەكی هەنووكەیی واشی بۆ دابڕێژن دەستكەوتەكانی گەلەكەمانی پێبپارێزرێو، لەم بارە ناسكەدا هەوڵی نەهێشتنی ئاسەواری سیاسەتی پاكسازیو بەعەرەبكردن لە ناوچە تازە ڕزگاركراوەكاندا بدەن. هەروەها ئەركێكی نوێشی لە گەردنی سەرانی كوردو تێگڕای هێزەكانی كوردستان و بگرە هەموو كوردێكی دڵسۆزیش ناوە.

عێراقی ئەمڕۆ، وەك دەوڵەت و دامودەزگا، هەر بە ناو ماوە. بۆیە دەكرێ بڵێین ئێستاكە لە قۆناغی بنیاتنانەوەی ئەو دەوڵەتەداین، بەڵام لەسەر بنەمایەكی تازە. هەڵبەتە ئەركی ئێمەی كورد دەبێ بەشداریكردنبێ لە دروستكردنەوەیدا، چونكە داوای پێكەوە ژیان دەكەین لە چوارچێوەی ئەم دەوڵەتەدا، نەك دامەزراندنی قەوارەیەكی سەربەخۆ. كەواتە دەتوانین بڵێین: لەم قۆناغە ناسكەدا، چارەنووسی گەلی كوردستان، لەسەر بنەمایەكی نوێ دیاری دەكرێ. هەر بۆیەشە نەیارانی كورد، چ لە ناوەوەی عێراقو چ لە ناوچەكەدا، هەر یەكەو بە شێوەیەك خەریكی بڵاوكردنەوەی پڕوپاگەندەی دژ بە ئاواتەكانی گەلی كوردن و، كەوتوونەتە جموجووڵ و كۆبوونەوەو پلاندانان تا كەمترین و پچووكترین مافی ڕەوای كورد نەچەسپێو، لە ئاستی عێراقدا دانی پیادا نەنرێ. هەموو ئەم لایەنانە بەهاوكاریكردنی كەناڵە تەلەڤزیۆنە عەرەبییەكان،

بۆ چەواشەکردنی ڕای گشتی جیهان‌و ناوچەکە، پەنا بۆ هەموو جۆرە درۆو پڕوپاگاندەیەکی ناڕەوا دەبەن. ماوەیەکە خەریکی بڵاوکردنەوەی ئەو دەنگوباسە ساختەیەن کە گوایە کوردەکان، بەزەبری چەك عەرەب لە ناوچەکانی کەرکوك و موسڵ دەردەکەن‌و خاکیان زەوتدەکەن، بێئەوەی هیچ ئاماژەیەك بەوە بکەن کە ئەو عەرەبانە چەندین ساڵە سەدان گوندی کوردستانیان داگیرکردووەو، بەناهەق دەستیان بەسەر خێروبێری ئەو ناوچانەدا گرتووە. هەر هەمان ئەو دەزگا عەرەبی‌و تورکی‌و ئێرانی‌و لایەنە عێراقییە ڕەگەزپەرستانەی، تا دوێنێ پشتگیری ڕژێمیان دەکردو، عێراقیان بەو دەردەو، دانیشتوانەکەشی، کە بە سەر کانە نەتەوەن، بە ئاستی هەژارترین خەڵکی دنیا گەیاند، هەر بەو مەبەستەی کورد بگێڕنەوە بۆ سالانی پێش 1991و بەناوی "حوکمێکی"بەڕواڵەت "زاتی" ژێر چاودێری بەغدا "ببەخشن"، هەروەك بلێی تازە بەزەییان بە کورددا بێتەوەو بەبیریان کەوتبێتەوە، دروشمی سەرەکییان بۆتە بەربەرەکانی کردنی دروشمی ئازادی‌و دێموکراسی‌و فیدرپالی‌و فرە حیزبی عێراقی نوێ. لایەنە عێراقییە بەناو "ئیسلامی"و "عروبەوی"یەکان، باس لە"عەفا الله عما سلف" دەکەن، تا زۆربەی سەرانی ئەم تاقمانە کە تا دوێنێ بەعسی‌و لە دەزگا سەرکوتکەرەکانی ڕژێمدا دەستەڵاتداربوون، بێنەوە مەیدان‌و، دەستکەوتەکانیان لە دەست نەدەن و ئەو سامان و ماڵەی بە دزی‌و جەردەیی کۆیانکردۆتەوە لە دەست نەچێ، بە ناوی تازەوە، گروپ‌و حیزبی تازە پێکبێنن.

تا گەلی کوردمان بتوانێ، لە ئاستی عێراقدا، مافە ڕەواکانی بچەسپێنێ‌و ئاسەواری سیاسەتی پاکسازی نەژادی بە عرەبکردن نەهێڵێ‌و ڕێگا بۆ گەڕانەوەی خەڵکە دەرکراوەکان بۆ جێگاو زێدی باو و باپیرانیان خۆشبکات، دەبێ هەڵوێستی هێزە سیاسییەکان سەبارەت بەو داواکاریانە یەك بێت و شێوەی کارکردنیشیان بە پێی بەرنامەیەکی داڕێژراوی وابێ کە لەلایەن کەسانی پسپۆڕو شارەزاوە ئامادەکرابێت. هەڵبەتە ئەم کارەش بەبێ هاریکاری هێزە سیاسییەکان، بە تایبەتی هەردوو هێزی حوکمڕانی کوردستان، بە ئەنجام ناگات. پێویستە پێکەوە بە یەك دەنگی‌و یەك هەڵوێستی کاربکەن، چونکە گەر وانەکەن، دەستکەوتەکانی

گەلەکەمان، بەتایبەتی لە ناوچە تازە ڕزگارکراوەکاندا، لەدەستدەدەن، کە ئەوەش بەرپرسیارێتییەکی مێژوویی دەخاتە ئەستۆی هەمووان، بەتایبەتی هەردوو حیزبی حوکمڕان..

هەر لەمبارەیەوە، سەبارەت بە ناوچەی کەرکوکی ئازادکراو، لە 2003/4/2دا نامەیەکی کراوەمان بەرەو ڕووی ڕێزداران کاك مەسعودو مام جەلال کردۆتەوە، تیایدا داوامان لێکردوون کە لەو کاتە گرنگەی کوردستاندا یەك دەنگ و یەك هەڵوێستبن، ئەویش بە دامەزراندنی دەستەیەك لە کەسانی شارەزاو ڕابردوو پاك، تا بە هاوکاری هەردوو حیزبی سەرەکی و هێزە سیاسییەکانی تری کوردستانو ڕێکخراوە مەدنییەکان، پرۆژەیەکی هەمەلایەنی، بۆ ئایندەی دوورو نزیکی ئەو ناوچەیە ئامادکەن، لەگەڵ دەستنیشانکردنی میکانزمی تایبەت بۆ شێوەی گفتوگۆکردنی ئەمەریکاییو دەستەلاتدارانی پاشەڕۆژی عێراق. هەڵبەتە ئەم دەستەیە دەتوانێ چەندین لیژنەی تایبەت، لەبواری یارمەتیدانی ئاوارەکانو مسۆگەرکردنی گوزەرانیان، پێکبێنێ، هەروەها دەکرێ لیژنەی قانوونیو کۆمەلایەتیو فریاگوزاری جیهانی، تا بۆ دروستکردنەوەی خانوبەرەو دەزگای ئاوەدانیو قوتابخانەو خەستەخانەو... هتد، بۆ ناوچە وێرانکراوەکان، هاوکاری لەگەڵ ڕێکخراوە جیهانییەکانی فریاگوزاریدا بکات. پێویستە لیژنەیەکی تایبەتیش دابمەزرێنرێ، کە بۆ دۆزینەوەو سەروسۆراخی ئەنفالکراوەکان لەگەڵ قەرەبوکردنی کەسوکارانیان و بەکێشکردنی بەرپرسیاران، بەعەرەب و کوردەوە، بۆ بەردەم دادگای تایبەت، هاوکاری لەگەڵ ڕێکخراوانی مرۆڤ دۆستی جیهانیدا بکات، تا ئەو بەرپرسیارانە بە سزای ڕەوای خۆیان بگەیەنێ. سەبارەت بە دستنیشانکردنی پاشەڕۆژی عێراقو ڕۆڵی کورد لە حوکمڕان کردنی عێراقدا، پێویستە، لە ئامادەکردنی پرۆژەی تایبەت بە دواڕۆژی عێراق، کەسانی شارەزا بەشداری بکەنو، لەگەڵ نوێنەرانی هێزە سیاسییەکاندا، لە وتووێژکردنی ئەمەریکاییەکان و حکومەتی داهاتووی عێراقدا، کە لەسەر بنەمای دیموکراسی ڕاستەقینەو فیدڕالییەت، کە جوگرافیای کوردستان بگرێتەوە، بەشداربن. ئەم کارەش باشتر بە ئامانج دەگات گەر حکومەتێکی بەککرتوو، بە بەشداریکردنی نوێنەرانی لایەنە سیاسییەکانی کوردستان، لە کوردستاندا دابمەزرێت. دەبێ پەرلەمان ڕۆڵی خۆی لە دامەزراندنی ئەم

حکومەتەدا ببینێ. ئێمە هەموو بە هیوای ئەوەبووین، کە پاش زیندوکردنەوەی ئەم دەزگایە، کاری سەرەکی باوەڕدانبێ بە حکومەتێکی یەکگرتوو، تا ئەم حکومەتە وتوویژ لەگەڵ ئەمەریکاو لایەنەکانی ناو بەرهەڵستکارە عێراقییەکان بکات، نەك هەر ئەو حیزبانە. ئەو کاتە کوردستان، لە دەستنیشانکردنی پاشە ڕۆژی عێراقدا، بە ناوی دەزگایەکی شەرعییەوە بەشداری دەکرد. پێویستە هەموو لایەکمان دەنگ بەرزکەینەوەو داوای دامەزراندنی حکومەتێکی یەکگرتوو، کە بە یەك بەرنامەوە داوا رەواکانی گەلی کوردستان بخرێنە بەرچاو و قسەیان لەسەر بکرێ، بکەین. پێویستە نوێنەرانی ناوچە تازە رزگارکراوەکانی کوردستان، لە مەندەلی و خانەقین و ناوچەی کەرکوکەوە تا زمارو سنجار، بەشداری ئەم حکومەتە تازەیە بکەن..

با بۆ بەدیهێنانی ئاواتە پیرۆزەکانی دەیان هەزار شەهیدی ڕێگای کوردایەتیو ئازادکردنی کوردستان، هەموو پێکەوە کاربکەین.

لەندەن
2003/4/27

سەرنج: برایانی دەستەی نووسەرانی "کوردستانی نوێ" و "برایەتی" تکایە، ئەگەر دەکرێ، هەردووولاتان پێکەوە، لە ژمارەی ڕۆژی چوارشەممەی 2003/4/30دا، ئەم نووسینەم بۆ بڵاوبکەنەوە، پێشەکی زۆر سوپاستان دەکەم. براتان: دوکتۆر نووری تاڵەبانی